

У РАСКОЛАТЫМ
ЛЮСТЭРКУ —
АРМІЯ.
Праблемы прызыву.

2

Мінскі дзёнік.
ЯК МОЖНА
АДПАЧЫЦЬ
ЗА ДАЛЯРЫ.

2

Ёсць пытанне?
Ёсць і адказ!

3

Маральны
кодэкс.
ВЫХАДЦЫ 3
ЦІХАГА БАЛОТА.

3

Верыць?
Не верыць?
АПОВЕД ПРА
"НАСТАЎНІКА".

4

БЕЛАРУСКАЯ
МАЛАДЗЁЖНАЯ
ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

9 жніўня 1994 г.

Аўторак

№ 86(13803)

Кошт у розніцу 100 рублёў

Выдаецца з 1921 года

Малюе Віктар ДУБОВІК

Кур'ер "ЧЗ"

Персаніфікацыя ўлады

У Маскве беларускі прэзідэнт заявіў аб намере выступіць на гэтым тыдні ў прамым эфіры БТ, азіраючы на сутнавае з асноўнымі напрамкамі знешняй і ўнутранай палітыкі, расказаць аб мерах, якія будуць прыняты ў бліжэйшы час для стабілізацыі сітуацыі і выхад з крызісу, інакш кажучы, пераіграе з народам. Аляксандр Лукашэнка праявіў паслядоўнасць, падкрэсліваючы пасля абрання на высокую пасаду (падобныя заявы гучалі і да выбараў), што кардынальныя рашэнні будуць прымацца, што называецца, "гласна", толькі пры ўсенароднай згодзе і атрыманні "мандата даверу" на правядзенне стабілізацыйнага курсу. Між тым прэзідэнцкі мандат, выданы Лукашэнку больш чым 80-цю прэзідэнтамі выбаршчыкаў, браўшы ўдзел у галасаванні 10 ліпеня, упэўне дазваляе новаму лідэру фарміраваць уладную структуру згодна з уласнымі поглядамі і прыхільнасцямі. Такое фарміраванне распачалося амаль адразу ж пасля другога тура народнага волевыяўлення і працягваецца цяпер. Такім чынам, персаніфікацыя ўрадавага кабінета і прэзідэнцкай адміністрацыі сёння пераходзіць ад аднаго галоўнага тэм. Пакуль вырашаецца лёс міністарскіх партфеляў і персаналіі ў прэзідэнцкіх структурах, у працягненне па барацьбе з карупцыяй, якое ўжо функцыянуе ў адміністрацыі Аляксандра Лукашэнка, удзяляе павышаную ўвагу правярцы прэзідэнта на вышэйшых дзяржаўных пасадах. Нават калі прафесіяналы высокага класа будуць забаваны ў сувязі з кантактамі "з мафіёзнымі структурамі", яны не атрымаюць прызначэння, бо асноўны крытэрыі пад час адбору кандыдатур на ўваходжанне ў калідоры ўлады — абсалютная чысціна рук, набудзена ў ніякіх справах, якія можна звязаць з карумпаванасцю. "Кабінетныя" страсці, зразумела, хваляюць і прэм'ера Міхаіла Чыгрына. У структуры ўрада плануецца шытальскія змены, апарат кабінета адчувае павышэнне ў памерах. Аднак фарміраванне міністарскага корпуса адбываецца і, трэба спадзявацца, завершыцца толькі на пэўнае кансультацыі з прэзідэнтам. Паралельна праходзіць і працэс персаніфікацыі прэзідэнцкай адміністрацыі. Яе колькасць будзе складаць 105 чалавек (у Расіі, напрыклад, — тры з паловай тысячы). Гэта не надта многа, але пры належнай арганізацыі кампаніі "штаб кіравання" можа ажыццяўляць свае функцыі эфектыўна і высокапрадукцыйна. Кіраўнік адміністрацыі прэзідэнта Леанід Сінічын мяркуе, што сарод прыкрытых напрамкаў дзейнасці гэтай структуры стаяць дзяржаўна-прававы, кантрольны, важная роля надаецца управленню на рабоце з тэрыторыямі, таксама управленню грамадска-палітычнай і сацыяльнай інфармацыі, будучым аналітычным цэнтрам — спецыяльнай інтэлектуальнай камандзе, якая зоймецца экспертнай праектаваў указваў і аналізаванне канкрэтных сітуацыяў, выпрацоўкай агульнай стратэгіі і тактыкі рэформ. Асобнае значэнне ў адміністрацыі адводзіцца прэзідэнцкаму савету і савету па нацыянальнай бяспецы. Сёння няма недахопу ў прагнозах наконт персанальнага складу новай ўлады, некаторыя прыводзяць (а іх з кожным днём становіцца ўсё больш) са "спіса прэзідэнтскага" названы. Акрамя вядомых па публікацыях у друку наядуны прызначаных віцэ-прэм'ераў і міністраў, паволі "запэўняюцца" нішні ў прэзідэнцкіх структурах кіравання. Міхаіл Сасоўскі ўзначальвае камітэт па барацьбе з карупцыяй (адначасова — намеснік кіраўніа адміністрацыі), Іосіф Віленца куріруе юрыдычнае ўпраўленне, а ўпраўленне грамадска-палітычнай інфармацыі — Аляксандр Фядута. Дамітры Булахаў і Віктар Шэйман — у рангу дзяржаўна-прававой прэзідэнцкага савета і савета нацыянальнай бяспекі.

Святлана КУЛІКОВА.

Хочаш на мора — спявай!

На віцебскім заводзе "Мегом" надвычайнай папулярнасцю карыстаюцца... песні. Удзельнікі мясцовага калектыву істотна самадзейнасці тут захаваюцца паводзіць у Адзсу. На пляж дабі забудуца яны на беразе Чорнага мора пра гарадскую мітусню. Усе расходы, акрамя транспартных, адміністрацыя і прафсаюзы камітэта завода бяруць на сябе. Так што, хочаш убачыць мора — не трымай рот на замку.

Шуміліна чуваць далёка

У гарадскім пасёлку Шуміліна каля дзесяці гадоў працуе радыёклуб, куды можа запісацца кожны, хто жадзе паспрабаваць свае сілы ў радыёафіцыі. Прымаюць школьнікі і дзяўчынкі-адагавара ўзросту. Некаторыя радыёаматары пасля заканчэння клуба звязваюць свой далейшы шлях з гэтай спецыяльнасцю і нават становяцца спецыялістамі. Але галоўнае, — падлетак тут заняты справай і прыносіць карысць замест таго, каб бадацца па вуліцы.

Уладзімір МІХОН.

Выданні мясцовых аўтараў

У апошні час у Оршы з'явіліся брашуры, невялікія кніжкі, буклеты мясцовых аўтараў. Так, у прыватнасці, гарадское таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры выдала масавым тыражом кніжку В.Баганава "Орша ў Вялікай Айчыннай вайне 1941-1945 гг.". Аўтар гэтага дакументальна-гістарычнага нарысу — дырэктар Аршанскага музея К.С.Сасонова. А наставнік-пенсіянер з гарадскога пасёлка Арахаўск Б.Шалуха напісаў брашуру "Пад музыку турбіны". Гэта падрабязны цікавы расказ пра першыя беларускія энергетыкі — Беларускае раённае электрастанцыю. Немалую цікавасць чытацкай буклет аршанскага краязнаўца А.Шынквіча "Падарожжа па Дняпры".

Ісак КОГАН.

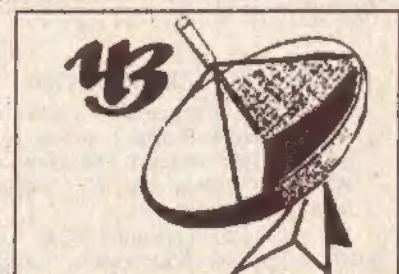
Якаў ЯСЭПІН.

Курсы валют на 8 жніўня:

	Далар ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	26500	273000	16830	17350
"Трыор"	26700	27200	16900	17300
"Дукат"	26300	27200	16900	17300

Новыя акцэнтны знешняй палітыкі

Напрыканні мінулага тыдня Уладзімір Сянько, новы міністр замежных спраў Рэспублікі Беларусь сустракаўся з журналістамі.

Дзяжурныя па выпуску
перакладчы
Андрэй СІДАРАЎ,
рэдактар Якаў ЯСЭПІН.

"Уорлднэт"

Парадкі і падаткі

Кубінскі парламент на сваёй чарговай сесіі адобрыў уяўленне новай падаткавай сістэмы. З наступнага года кубінцы пачнуць плаціць падаткі з асобістых даходаў і заробатнай платы. Уводзяцца таксама падаткі на нерухомасць, у тым ліку на прыватныя дамы і кватэры.

Мундзір "вялікага дыктара" і шкура шымпанзэ

Касцюм з рэгаліямі, у якім Чарльз Чаплін здымаўся ў ролі "вялікага дыктара", выставлены на аукцыёне Сотбі ў Лондане. Пачатковая цана — 38 тысяч далаўра. Ама-тарам кінасувёраў прапануецца таксама

"касцюм шымпанзэ" з фільма "Легенда пра Терзана". Ён каштуе чатыры з паловай тысячы далаўра.

Неформальная сустрэча

Гарадок Кабарды на славенска-італьянскай мяжы ў Альтам стаў месцам неканянай сустрэчы. Знаходзячыся на адпачынку ў Славеніі, прэзідэнт Чэхіі В.Г.Авел і прэзідэнт Венгрыі А.Генц выйшлі сустрэцца з прэзідэнтам Славеніі М.Кучанам. Нагодай для неформальнай сустрэчы стала 80-годдзе пачатку першай сусветнай вайны. Тады ўсе тры краіны знаходзіліся ў складзе аўстра-венгерскай імперыі. Ніхіль афіцыйных заяў прэзідэнты не прынялі.

"Еўраньюс"

Выбух на цынкавай шахце

Не менш чым 66 чалавек сталі ахвярамі магутага выбуху, які прайграў на тэрыторыі цынкавай шахты Кзылзін у паўднёвым Гуансі-Чуаньскім аўтаномным раёне Кітая. Паводле паведамленняў мясцовых агенцтваў, яшчэ каля 100 рабочых атрымалі цяжкія раненні.

Парламенцкі бастыён

Палата дэпутатаў Нацыянальнай асамблеі Гвіні спецыяльнай рэзалюцыяй абвясціла парламент "галоўным бастыёнам супраўлення замежнай ігравенцыі". Як вядома, уварванне на Гвіні стала верагодным пасля вядомай рэзалюцыі Савета Бяспекі ААН.

"Суперчизнэл"

Крызіс улады ў Беніне

Кіраваць Бенінам з дапамогай джэзтаў і ігнараваньня дзяржаўнага бюджэту, які 28 ліпеня адбыўся Нацыянальны сход, вырашыў лідэр гэтай заходнеафрыканскай дзяржавы Нісефор Согла. Тым самым ён даваў да максімальнай кропкі палітычны крызіс у рэспубліцы.

Паўднёвая Карэя змагаецца

з "левымі" акадэмікамі. Следзячы праваахоўнымі органамі Паўднёвай Карэі ўзяліся за дэталёвае вывучэнне ўніверсітэцкіх падручнікаў па гуманітарных дысцыплінах.

Іх мэта — выявіць і выкараніць у акадэмічным асяроддзі "ідэалагічныя плыні левай арыентацыі".

180 рандэў — кожнаму

У Паўднёва-Афрыканскай Рэспубліцы завяршылася адна з самых доўгіх і трывалых забастоўкаў служачых сеткі супермаркетаў гандлёвай фірмы "Пік энд па". Прадстаўнікі прафсаюзаў і ўладальнікі кампаніі прыйшлі да пагаднення аб павышэнні заробатнай платы ўсім яе супрацоўнікам на 180 рандэў, або на 12,3 працэнта ад сярэдняй стаўкі.

(Працяг на 3-й стар.)

ЯК ЖЫВЕШ, СМБ?

Пара спякотнай працы і агначынку

Ліля ГРЫНЬВЕЦКАЯ, "ЧЗ"

Лета — яно для ўсіх. Але, нягледзячы на тое, што летам не пакрыўдзіцца прадстаўнікі старажытных пакаленняў, у моладзі з летам асабліва тэснуні.

Школьнікі на тры месяцы развітаваюцца з урокмі, дзёнікмі, хатнімі заданнімі і класамі. Студэнты — дарослыя людзі, часткова захаваюцца прывілеі дзяцей, — кажучы "бывае" іспытам, залікам і аўдыторыям. Цалкам самастойна працягваюць у імпізіам рытуальна да добачканага месца адрываючы, на які забуду ўскладаецца больш надзея, чым на астатніх адлінаццях месцаў. Карачай, лета ў жыцці моладзі — аказана пара. Аказана яна і для самай буйной маладзёжнай арганізацыі нашай рэспублікі — Саюза моладзі Беларусі. Зараз выкарыстаем тэлефонную сувязь і паўкажымся ў абласных камітэтах, якімі справымі яны заняты ў гэты спякотны час.

Займаюцца аздараўленнем дзяцей у Маладзці, — дзелітым, энергічным галасам адказала першы сакратар Магілёўскага абкома СМБ Наталія Маргунова. — Увогуле каля 170 чалавек будзе адпачываць у Маладзці. 45 маладых людзей пераправіць і адпачнуць у сельпаставадз. 80 накіравалі ў лагер прыцы і адпачынку ў Адзсу. Працуе абласны лагер старшакласнікаў, дзе вучыцца і адпачывае актыў школі і прафтэхучылішчаў.

Наталія Маргунова падзялілася інфармацыяй, якая, трэба думаць, зацікавіць тых маладых жыхароў Магілёўскай вобласці, якія пакуль не ў "курсе": у вобласці працуе вочна-завочная школа "Лідэр", дзе лепшыя школьнікі па адмысловых праграмах займаюцца з сацыялагамі, псіхалагамі, увогуле шліфуюцца з дапамогай спецыялістаў свае

асобістыя якасці. Да ўвагі будучых абітурэнтаў, якія маюць схільнасць да камерцыйнага апырышча: тых, хто ў гэтым годзе атрымаў пасведчанне яшчэ адной вочна-завочнай школы "Менеджэр", маглі б іспытаў паступіць у Магілёўскую камерцыйную акадэмію.

Ужо сёння Магілёўскі абкам рытуальна да правядзення Дня першакурсніка. Прадугледжана дыякаўка — самая спрыяльная глеба для знаёмства навапечаных студэнтаў паміж сабой.

Лідэр Гродзенскай абласной арганізацыі СМБ Аляксандр Дзюкаў падае стаючым (ён некалькі гадоў не быў у адпачынку), але не страціў бадзевасці.

Накіроўваем старшакласнікаў у лагер "Фламінга-94". Чаму "Фламінга"? Таму што сімвал добрым. 12 жніўня заканчваецца III змена. Да абеду займаюцца на спецыяльных — бальныя танцы, — усходнія адзінаборствы, "Пазней сябе", нават "Магія белая і чорная". Каб трапіць у гэты лагер, жадаючыя праходзілі адмысловыя тэставанні. Сёлетня ў лагеры новы ка-

лектур, праводзіцца конкурс праў нашу газету "Камерцыйны кур'ер".

Не пытанне, як летні перыяд уплывае на колькасць сярбоў СМБ. Аляксандр забавіў: — Канешне, за лета гэта колькасць памяншаецца, прынамсі, не павялічваецца. Узростаць пачынае ўвосень. Найбольш буйная па колькасці арганізацыя — на вытворчым аб'яднанні "Хвалі". Што тычыцца фінансав, някепска справы ідуць у гаспадарчым плане ў Лідскім гаркаме, яны зарэбляюць грошы, аказваючы паслугі насельніцтву, а менавіта займаюцца камерцыйным турызмам.

Ігар Неяроўскі, кіраўнік сталічнай абласной арганізацыі, пра якую не скажам, што яму бракуе аптымізму, вывёў нашу непрацяглую тэлефонную размову на праблемны ўзровень:

— Калісьці летам праводзіліся розныя конкурсы, напрыклад, жыццёваедаў, паляводаў. Цяпер гэтага ўжо няма. Сёлетня праблематычна нават выглядае правядзенне абласнога лётыватараў турызму, які праводзіўся штогод у ліпені. Спадзяёмся,

што ён усё ж адбудзецца — у жніўні. На сённяшні дзень злет можа прайсці толькі ў 2—3 раёнках. Прачыны такога становішча зразумелыя. Адзіны раённы злет каштуе 5—8 млн. абласны — 50—80 млн. рублёў. Калі раней мы маглі планваць сродкі на год, дык цяпер усё з'ядае інфляцыя. Сёння мы ў такой жа залежнасці, як і ўсё дзяржава. На жаль, неадкананая падаткавая сістэма на садзейнічае прыцягненню спонсараў. І тым не менш некаторыя раёны самастойна адшукваюць сродкі, праводзяць конкурсы, як, напрыклад, Капыльскі раён, які арганізаваў "Спартландыю". Увогуле мы вельмі спадзяёмся, на нашата першага прэзідэнта, на тое, што ён будзе садзейнічаць узмацненню маладзёжнай палітыкі ў дзяржаве.

Што ж, мы таксама спадзяёмся, што 39-гадовы беларускі прэзідэнт, а таксама маладзёныя палітчыні з яго камандай здолее унесці патрэбныя "карацкіроўкі" ў такую дзяржаўную палітыку, як маладзёжная палітыка.

У расколатым люстэрку — армія

(Заканчэнне. Пачатак у №83-85).

Аповед чацвёрты:

Ягор хаваўся
за мяжой,
а Лёша — па суседзях

□ Валянцін БАРЫСЕВІЧ, "ЧЗ"

Ранак вераснёвы
Пахне свежай мятай.
Хлопцы, я вясёлы:
Заўтра мне ў салдаты!
Загрымляць, зазвоняць
Поезда калёсы.
Да сустрэчы, гоні,
Нёманскія плёсы.
Да сустрэчы, хаты
Беларускай вёскі,
Хлопцы і дзяўчаты,
Маці і бярозкі!
Будуць палігоны.
Мары, павісь ветру.
Зачасяць вагоны
Везці нам канверты.
Ранак вераснёвы,
Па-над нашай хатай.
Хлопцы, я вясёлы:
Я іду ў салдаты!

Армія — не узброены народ, а
узброены народ — не армія. Ад-
нак на хвалі хаосу, што пануе ў
палітыцы і жыцці, некаторыя
спрабуюць даказаць адваротнае,
і тым самым усяляк засцерагаць
сваёго сына ад службы ў войску.
Менавіта ў гэты размыты, нібыта
зацяжымы халодны дэжджамі
перыяд у жыцці краіны, калі няма
выразных межаў між добром і
злом, калі апяяванымі ва-

уаўленні моладзі паўсталі з пады-
ма некаторых дзеячэў сьветлы,
на якіх выходзіла пачуццё аб-
язску, — усё ярычы бачна мараль-
нае пераараджэнне, якое, у сваю
чаргу, прарвала гітлівую кладку да
небяспечнай з'явы ў асяродку
прызыўнікоў — "адмаўленцаў".

Канешне, не ўсё гэта было ў
нашай гісторыі. Ніхто і не
імяніча прыхарошвае пекла
Афітанства, дзе побач з ге-

раізмам былі і люта знявечаныя
трупы салдат і афіцэраў, што
трапілі ў палом душману, і дэ-
зерцыры-перабегчыкі, якіх вы-
мусілі пакінуць падраздзяленні
адзёкі аднапалчан-дзядоў".

Былі і Карабах, Асеція і Грузія,
Прыднястроўе, Абхазія, Тад-
жыкістан... Адным словам, у лю-
стэрку арміі змяшчалася страшная
маральная расколінка. Яна
пакінула глыбокі след. Не на го-
лым жа месцы ў кволых душах
большасці прызыўнікоў
развівалася непрыманне "казар-
мы". Бо цыннізм і сумленне — па-
няцці не сумяшчальныя. З пачат-
ку стварэння свету так было. Ад-
нак пытанне непрымання, "ка-
зармы" куды больш шырокае. І
добра, калі гэты працэс — працэс
самаабмежавання абмяжуецца не-
калькімі дзесяткамі чалавек, якіх
адчуваюць комплекс уласнай не-
паўнаценнасці, а калі ахопліць
уесь прызыў?

Дарчы, тэндэнцыя ўхілення
ад службы яры сьведчыць і пра
наш лад жыцця, а калі даклад-
ней — бязладдзе. Навучыўшыся
спекуляваць, хітрыць, пазбагчаць
жыццёвых цяжкасцяў, многія
юнакі (абмежавана з ліку камерсан-
таў дэ лаважына) забіліся, што
яны, гэтыя цяжкія, пасылаюцца
Богам для таго, каб праз іх
прайсці, ачысціцца душой ад уся-
го мітусня, а другароднага, бо
армія ў рэшце рэшт — школа
выхавання мужнасці, абавязку, па-
трыцтву. Але хіба гэта лёгка
растваральны чалавек з дэфар-
маваным мараллю, для якога мер-
ка святасці з'яўляецца дзяр-
жа, што загартоўвае ў горне арміі аб-
авязанне прайсці кожны мужчына,
калі ён не калека, не слабы здо-
раком.

У свой час, а менавіта дваццаць
тры гады назад, калі я быў пры-
званы на службу ў рады Савецкай
Арміі і калі літаральна на адным
дыхнікі напісавы верш, які скары-
стаў эпіграфам, ніколі нават у дум-
ках не меў намеру ўхіліцца ад
службы. Навадвор, у вёсцы і го-
радзе з павягаві сталіся да тых,
хто адслужыў, і з таго часу не веда-

рам глядзелі ў бок хлопцаў, хто
па нейкай прычыне атрымаў ад-
тэрміноўку на год-два, і з пачу-
ццём жалю — на — юнакоў,
каміваных па стану здароўя.
Нават у дзяўчат першае пытанне
было: ці служыць?

Між іншым, некаторыя жур-
налісты, калі гутарка заходзіць аб
"адмаўленцах", імкнучыся ўсе
сэнсавыя бачкі, у тым ліку і
ўнікаючыя праблему ў прызы-
вам, звальняць на спадчыну Савец-
кай Арміі. Але гэта ў корані супа-
раччых сапраўднасці? Жароба
"адмаўлення" набыта менавіта ў
апошнія гады, калі ў сродках ма-
савой інфармацыі замест глыбо-
кага аналізу стану справы ў той жа
Беларускай арміі малявалі служ-
бу толькі негатывнымі фарбамі.

Маўляў, там і "дэдаўчына". І
маркамні працаваць. Што ж, у
сім і не без вывадкаў. Але ў
большасці падраздзяленняў —
парадак. У тым жа батальёне су-
вязі, дзе намеснікам камандзіра
па выхавальнай рабоце Дамітрый
Крывякін, восемдзесяці праці-
ў салдат на анімальна-апытан-
не, якое было праведзена з мэ-
тай выяўлення парушэнняў, ад-
казалі, што хочучы больш спаць.
Адным словам, правілы
ўнутранага распарадку не дэза-
воніруюць асобы: салдат спіць,
а служба ідзе. А што тычыцца
іншых пытанняў, то радавыя
Аляксандр Туроў, Сяргей Тама-
шоў, Сяргей Назін, старшыя сяр-
жыны Ігар Паддубскі, Віталій Га-
ралаў пад час гутаркі задавалі
калі: "Лёпелі і не трэба. І гэ-
жа хапае, і культмавыя мерапры-
емствы, і з п'янінскімі, арты-
стамі сустракаліся больш як да
службы".

Я бачна, не ўсюды так дрэнна,
як сёй-той малое. Адначасна
ж, хто ўхіляецца ад службы,
ігнаруе дзеянне законаў "Аб усе-
агульным вайсковым абавязку і
вайсковым службе", не змяшчаю-
чы ў вайсковых камісарыятах пух-
ленкія папкі абавязковай справы
прызыўнікоў, дзе акрамя пад-
шываюцца карашкі пазоваў, копіі

папер у раённым аддзяленні
ўнутраных спраў з просьбай ад-
дзюкаць асоб, якіх не з'явіліся для
прызыву ў армію, адказы з іншых
інстанцый на запыты, а саміх пры-
зыўнікоў ні дома, ні на ранейшым
месцы працы днём з агнём не
адшукаць.

"Уяўляеце, да чаго ўжо дэ-
ходзіць, — абурэўся ваенны
камісар Партызанскага раённага
ваеннага камісарыята г.Мінска
Уладзімір Бойка, — раней "ад-
маўленцаў" можна было па паль-
цах адной рукі пералічыць, хаця
служыць даводзілася і на
Партызанскім Кавказе, і на Далёкім
Усходзе, а сёння ў сябе ля хаты
"не жадаеце".

Усё быццам зразумела. Як і час,
якія законы, гэтка і плады. Сло-
вам, прадаўжаў Уладзімір Бойка,
утваралася трэціна ў самася-
домасці людзей, узнікла небя-
спечная мяжа ў адносінах да чала-
века ў пагонах, вельмі
прыкільняе ў народзе,
літаратурна, кіно — раней.

Што і казаць, у свой час са-
праўды вайсковыя трыцыты былі
цесна звязаны з народнымі.
Знаёмымі гонар палка,
дэдаўчых яго сцягу абавязача.
Кінуць цені і на гонар сямі! І гэта
натуральна. Гэтаму вучылі з ма-
ленькага вопеды бацькоў, школы,
танкшчы, інстытуты, творы бе-
ларускіх пісьмнікцаў.

А чаго можна чакаць, напрык-
лад, ад "абаронаў" на маю думку
П.Варэска, Д.Корсакава, якіх
доўгі час не маглі выяваць ра-
ботнікі Партызанскага раённа-
камагата?

Дзедаць, з прэстыжам армей-
скай службы ўсё зразумела. Ён
на парадзе знізіўся ў сілу аб'ек-
тыўных і суб'ектыўных прычын. А
як жа працуе ў такім разе за-
коны? Адрэз прычыну — сла-
ба. Мяркуючы самі. Калі яшчэ
ўчора прызыўнік, што не з'явіўся
па пазве ваенкамата, падзяра-
ўша штраф у памерах аж
пятнаццаці рублёў! Сёння ж, ад-
паведна з Кодэксам аб
адміністрацыйных правапару-
шэннях, — у памеры мінімальнай

зарплаты. Калі ж ён не з'явіцца і
ў чарговы раз, то плаціць дэда-
дзюка дзве мінімальныя зарпа-
ты. Сума, здавалася б, вялікая.
Але, гледзячы для каго. Для
хлопца ад станка і плуга — так.
Для тых, хто вяртае мільёны, —
хто ўжо сёння ездзіць на "Воль-
вах" і "Мерседэсах", — мізэр.

Трэба сказаць, невялікі ма-
лонак. А, між тым, па логіцы ра-
чу, служба ў радах узброеных
сіл павінна быць абавязковай для
ўсіх. У жыцці ж усё інакш. Дастат-
кова пазнаёміцца з некаторымі
артыкуламі прынятага Вяр-
хоўным Саветам закона "Аб усе-
агульным вайсковым абавязку і
вайсковым службе", які дзейнічае,
каб не свае вочы пераконацца,
колькі катэгорыі грамадзян,
згодна з ім, маюць права на ад-
тэрміноўку ад прызыву, — тут і
інжынеры, і вучоныя, і... а колькі
вызваляецца наогул! І кола
льготнікаў усё расшыраецца.

Канешне, можна зразумець,
калі вызваляецца ад прызыву
хлопец, які ажаніўся і мае дзіця.
Сёння, сапраўды, адной маці вы-
хавача дзіця без матэрыяльнай
падтрымкі цяжка. Немагавым
і маральны фактар, з-за якога
часцяком распаўсюджаецца сям'я.
А вось што тычыцца іншых катэ-
горыяў — тых жа вучоных,
інжынераў, то, лічу, кожны здо-
равы грамадзянін нашай су-
верэнай рэспублікі абавязаны
служыць. Неабходна, на маю думку
і думку афіцэраў, з якімі дэда-
ўша гутарыць, перагледзець і за-
коны ў дачыненні "ад-
маўленцаў". Інакш Беларуская
армія ў хуткім часе сапраўды ста-
не рабача-сялянскай, а ў тым
будзе "абжываць" пазіцыі
цывілізнацыі — армія дэзерціра-
адзіна крок.

Палкоўнік Уладзімір Бойка
ўзяў вазку "асобістыя справы пры-
зыўнікоў". Там у зачыненых
рундзюках выказаныя значы-
мыя рэды, а адказу
афіцыйных устаноў, органаў пра-
вапарадку, пісьмы бацькоў.

Ён наўзагад выцягнуў чарго-
вую: "Калі я адна гадавала сына,
дзяржава не бачыла, як мне цяж-
ка даводзілася, — пісала ў ваен-
камак на імя ваеннага камісара
маці прызыўніка Аляксея Люб-
чанкі. — Мне ні ў чым не дапама-
галі. Сын бадзёра па суседзях ці
сідзеў у хаце зямкнёны. А таму
я не жадаю, каб ён служыў у ца-
перашняй арміі. Абараняць спе-
кулянтаў? Дзякуй!"

Дарчы, Аляксей Любчанка, як
піша маці, бадзёра не проста
так. Гэтае бадзёра дэдавае да ча-
каных вынікаў. Надаючы Перш-
майскі раённы суд г.Мінска па-
збавіў яго на два гады волі з ад-
тэрміноўкай выканання прысуду.
Ці з'явіцца ён у чарговы раз па
позве ў ваенкамата?

А вось яшчэ адна папка. У ёй —
тлумачальная запіска ад участко-
вага інспектара І.Гатаўца, які
запісаў сведчанне маці аб
ухіленні ад службы ў арміі яе сы-
на Ягора Бурлова: "Ягор не мог
з'явіцца па пазве на асенні пры-
зыў з-за таго, што быў у краінах
Прыбалтыкі. У час вясенняга
прызыву знаходзіўся на Украі-
не".

Вось так. Пад час прызыву
хлопцаў можна сустрэць дзе
толькі хочаце: ў Расіі, на Украіне,
у Польшчы, краінах Прыбалтыкі,
але не ля дзяржэр ваенкамата.
Іншы бацькі адпраўляюць у
вёскі.

Палкоўнік закрывае папку і вы-
дзірае з яе: "Божа, што за
прызыўнікі пайшлі! На жожа-
га — тамы паперы..."

Так, складаны, шалёны час.
Але ён вось-вось міне — і, мне
здаецца, народ прыгледзе, што
армія трэба аддаваць усё лепшае:
сям'я — лепшага сына; конназа-
водчык — лепшага каня; фабры-
кант — лепшы ўзор матэрыялу;
заводчык — лепшую машыну;
рабочы — лепшую працу. Як
прыгадае і словы зававада: "Ад-
чувай у часці сямя, у афіцэра —
бацьку, у сяржак — братаў". Да-
рчы, у батальёне сувязі, аб якім
апавядалася, менавіта так і жы-
вуць, служаць.

МІНСКІ ДЗЕНІК

У агначынак за мяжу, альбо Парады для багаценькіх

□ Лілія ГРЫНЯВЕЦКАЯ, "ЧЗ"

Летам сталіца пусцее. Нядзільна — сезон
адпачынку выгане публіцы з душнага горада і
службовых кабінетаў у паўднёвыя накірунак. Нехта
сунецца да мора "дзікуном", прыхапіўшы кансервы і
шмат сала, нехта купляе пуццёўку і карыстаецца
паслугамі гатэльнага сервісу. Сёй-той дазваляе сабе
прывабіцца замежнага курорта. Такім чынам, калі
вы вырашылі адпачыць за мяжой...

Перш за ўсё прыкільце свае
фінансавыя магчымасці. Памя-
таеце: акрамя закладзеных у
кошт тура адносна недарэгіх ку-
рортных паслуг, пячотнага за-
межнага сонца і вады, зьявіцца
грошы з вываду дэдаўці ў шур-
плетым навомацх сурдуце, —
галоўная сіла вашага поспеху ў
перыяд адпачынку. Ударна па-
працуйце на працягу года. Пера-
выканайце норму, напішыце
кнігу, зрабіце адкрыццё, купце і
прадавайце... Адным словам, акра-
мя ўпачыненых за тур шасці — сямі
соцень дзяржаў, майце ў кішні
тысячу — два тысяч у момант пе-
раходу праз тэмозіну.

Тур і агенцыя выбіраць не
наўзагад, а рупліва збіраючы
агентурныя даныя пра далёкіх
знаёмых, траціць і падставных
асобаў. Чытайце якіясьці рэкла-
мныя атлады ў газетках: іх пішуць
людзі аб'ектыўныя, не
зацікаўленыя і бескарыслівыя,
якія па загаду душы і сэрца кра-
самонна закліваюць "перавя-
гані тых ці іншых агенцтваў". Му-
сольце падшуківаць спецы-
ялізаваных выданняў. Пабраў-
це вочнай стаўкі з тымі, хто ўжо
адпачыў і пакаштаваў усёго таго,
на што вы разлічваеце.

Лятаеце самалётамі, у аэра-
порт прыязджаеце заагда, каб
як мае быць накурчыцца перад па-
летам, не ведаючы, што ўвечале-
це таксама можна. Апырніцеся
усё роўна як і некалькі разоў
змяніце адзенне ў туалце залы
каханка, каб прадманастраваць
групе свае багатыя магчымасці.
Пачынайце калісьці ўжо ў аэра-
порце: купце жонцы і дзецям
аранжыкавы сок у пакату з тру-
бачкай за 35 центаў. Не страляй-
це вачамі па бачак: раптам пазна-
еце знаёмага па тэлеэкране ды-
рэктара дэбрачынага фонду, які

"надабрачыні" і сабе, і яшчэ ад-
ной жанчыне, каб паехаць адпа-
чываць за мяжу. Пачынаеце пільна
ўгледзеце — сапсуеце яму ад-
пачынак. Уагогуле, калі кошт тура
дастаткова высокі, а географія не
былая "лагерная сацыя-
лістычная", будзеце гатовыя да
таго, што вядомыя ў рэспубліцы
асобаў у групе будзе шмат. Тут
вам і рэдактары газет, разракла-
маваныя ўрачы, якіякі чыны ў
міністэрствах. Кампанія, словам,
будзе цёплая. Касцяк групы скла-
дуць больш-менш маладыя
бізнэсманы — талантныя, часова
нежанатыя кавалеры.

У самалёце не парушаць тра-
дыцыі і не адмаўляюцца ад на-
поўз. Спытайце рускай гарэлкі —
накпейскі пачатак для замежнага
адпачынку. Узмацніце задаваль-
ненне, падпіліваючы сапраў-
дасць, калі яна будзе каціць назад
сваю каліска, скажыце ласкава:
"Паўтарыце", — вас адразу зра-
зумеюць і ацэняць. Не сідзіце,
як сым, утаропіўшы жмыяносе во-
ка ў мёртвае воблачна-гарыстае
крывавіды ўнізе. Пачынайце зна-
ёміцца, падзіліце з кім-небудзь
задавальненне ад пачатку ўзро-
порце бутэлькі добрага дэлава-
вага каньяку.

Будзеце гатовыя да замежнага
сервісу. У аэрапорце трапы як
мукі, аблепаць вочы самалёт,
ледзь ён пастае спыніцца. Будзе-
це гатовыя да тамтэйшай ус-
тойлівай спякоты. Не назапаш-
вайцеся цёплай вопраткай, стра-
хуючыся па звычцы ад капрызна-
ва на радзіме надвор'я. Адаждзе
пераважу паласатыя, кветчастыя, а
таксама ў гаршчок шортс і май-
кам. Бераду, калі ісці, пагалаце.
Дастаткова валасатыя ногі і грудзі
— а то сонцу няма дае будзе
прыкласціся.

Нічога не купляеце ў аэрапор-
це. Вы яшчэ не ведаеце цэнаў, і
праслаўленыя блатошліныя
аэрапортныя крамы могуць быць
па-вэр'яку дарагімі.

Будзеце гатовыя да таго, што
за мяжой усё дорага. Спелія
цытрусывая будучы вельмі па
дарогам, але набіць іх больш
танна, чым у Мінску на Кама-
роўцы, вам не ўдасца.

Будзеце гатовыя да незвычай-
на вятлівых, далікатных ад-
носнаў да вас афіцэрантаў і га-
тэльнага персаналу. Не рабіце
спробы, у п'янім запале патра-
сваючы пачкам балютага колеру
кредытка, сьварчыце
афіцэранта ў брань, пад'ядава-
ючы яму на ламанай руска-ан-
гельскай.

Калі вы не занадта малады і не
занадта здаровы, не спяшаіцеся
прыхопліваць з сабою на спякота-
нае радзіме надвор'я. Адаждзе
пераважу паласатыя, кветчастыя, а
таксама ў гаршчок шортс і май-
кам. Бераду, калі ісці, пагалаце.
Дастаткова валасатыя ногі і грудзі
— а то сонцу няма дае будзе
прыкласціся.

намі, іншымі забавамі. Тым
больш, што і кошт задавальнен-
няў невялікі, калі параўнаць яго з
сярэднямесячным заробкам
амерыканскага пасудамішчы-
ка. Ні ў якім разе не рудаміце
пераводзіць тамтэйшыя цэны на
рублі. Не смяіцеся.

Не чакайце ад сваіх гатэльных
апартамантаў больш, чым яны
каштуюць. Апартаманты будучы
супільныя, але чыстыя. Зрэшты, у іх
вы будзеце праводзіць толькі
ноч, ды і не кожную. Не за-
чыкавайцеся на пляжы. Скажы-
це сабе так: "Быць у Італіі і не
пабываць у Венецыі!" альбо так:
"Быць у Іспаніі і не пабываць у
Мадрыдзе!" альбо нават так:
"Быць у Ізраілі і не пабываць у
Іерусаліме!". Пабываеце ў Вене-
цыі, Мадрыдзе, Іерусаліме, а так-
сама ў Дамаску, Парыжы і Стам-
буле. Пабываеце яшчэ дзе-не-
будзь і кіруючы дахаты. Пляцце —
падмажы, задавалены — вы-
саксмерна пасміхалючыся са слоў
спякотнага, калі на пытанне, якое
надвор'е ў Мінску, яна вам адка-
жа: "Цёпла, давадзіць градусоў".

На пляжы не будзеце рыкам-
пустаўнікам. Актыўна карыстай-
цеся воднымі лыжамі, аэрапла-
намі, іншымі забавамі. Тым
больш, што і кошт задавальнен-
няў невялікі, калі параўнаць яго з
сярэднямесячным заробкам
амерыканскага пасудамішчы-
ка. Ні ў якім разе не рудаміце
пераводзіць тамтэйшыя цэны на
рублі. Не смяіцеся.

Не чакайце ад сваіх гатэльных
апартамантаў больш, чым яны
каштуюць. Апартаманты будучы
супільныя, але чыстыя. Зрэшты, у іх
вы будзеце праводзіць толькі
ноч, ды і не кожную. Не за-
чыкавайцеся на пляжы. Скажы-
це сабе так: "Быць у Італіі і не
пабываць у Венецыі!" альбо так:
"Быць у Іспаніі і не пабываць у
Мадрыдзе!" альбо нават так:
"Быць у Ізраілі і не пабываць у
Іерусаліме!". Пабываеце ў Вене-
цыі, Мадрыдзе, Іерусаліме, а так-
сама ў Дамаску, Парыжы і Стам-
буле. Пабываеце яшчэ дзе-не-
будзь і кіруючы дахаты. Пляцце —
падмажы, задавалены — вы-
саксмерна пасміхалючыся са слоў
спякотнага, калі на пытанне, якое
надвор'е ў Мінску, яна вам адка-
жа: "Цёпла, давадзіць градусоў".

Фота Ірыны
ГУДЗІЕУСКОЙ.

Бурштынавае, пеністае, рэчыцкае...

Піва дэравае на за-
водзе ў Рэчыцы.
аўтарытэтнае журы пры-
знала адным з лепшых
сярод 71 ўзору з усяго
былога Саюза. Карыста-
ецца попытам "Рэчыцкае"
не толькі ў сябе дома.
Прадпрыемства
"аўтарытэтнае журы пры-
знала адным з лепшых
сярод 71 ўзору з усяго
былога Саюза. Карыста-
ецца попытам "Рэчыцкае"
не толькі ў сябе дома.
Прадпрыемства
"аўтарытэтнае журы пры-
знала адным з лепшых
сярод 71 ўзору з усяго
былога Саюза. Карыста-
ецца попытам "Рэчыцкае"
не толькі ў сябе дома.
Прадпрыемства

Сяргей ХАЛАДЗІЛІН,
БЕЛІНФАРМ.

Алёл Масква?

Што ё ёні гаварылі пра суверэнітэт
дзяржаў, граніцы і мялі, але сямія
цесныя кантакты ў жытцёвай беларус-
кай сталіцы па-ранейшаму з Расіяй.
Гэта пацвярджае і статыстыка.

Аказаваецца, 71 працэнт усьх
званкоў, якія робяць мінчане, ка-
рыстаючыся міжнароднай
мжкнароднай тэлефоннай сувяззю,
прыпадае на расійскія гарады. Да-
лей ідзе Украіна — 19 працэнтаў.
Па 2 працэнтаў дасталася Казах-
стану і Узбекістану. Астатнія 6
працэнтаў — сувязь з далёкім
замежжам. Вельмі рэдка мінчане

тэлефануюць у Армэнію, Тад-
жыкістан, Грузію і Кыргызстан.

Наваселле,
магчыма, не апошняе

У будынку Дома ўрада гэтым
днём ідзе вялікае перасяленне.
Апарат прэзідэнта, які раней займаў
асобны памяшканне ў правым крыле,
ціпер пераходзіць у левым —
непазрэда там, дзе раней размяш-
чалася "сэрца" беларускага ўрада.

Рэзідэнцыяй Аляксандра Лука-
шанкі стаў кабінет былога Старшыні
Савета Міністраў, а кіраўнік

Кур'ер "ЧЗ"

прэзідэнцкай адміністрацыі Леанід
Сініцын цяпер займае кабінет, які
раней належаў аднаму з яго
намеснікаў.

Адначасна з апартамантамі
для прэзідэнцкай каманды канчат-
кова не вырашана. Магчыма, хутка
ёні прыйдзецца пераезджаць у бу-
дынак былога ЦК партыі, што цяпер
належаць Вярхоўнаму Савету рэ-
спублікі, а той, у сваю чаргу,
размясціцца ў будынку, дзе пра-
ходзіць яго пленарныя пасяджэнні.

БЕЛІНФАРМ.

Па рацэ Сар'янцы —

у мінулае

На Верхнядзвіншчыне прайшла
сваёсвабодная вайна паміж. Мясо-
выя вэндэроўнікі, члены клуба "Ад-
раджэнне" адправіліся па рацэ
Сар'янцы на байдэраж даследаваць
помнікі гісторыі.

Рубрыку вядзе Святлана КУЛШОВА ТЭЛ. 68-29-28

Не памірайце ад невуцтва

“Марку, што і камер-сантам, якія гандлююць імпартнымі прадуктамі харчавання ды турбуюцца аб прэстыжы сваёй фірмы, і звычайным спажыватэлем цікава будзе прачытаць у гэтай рубрыцы расійскую шпіц-сінгалу і абавязкова на ўвагу імпартных кансерваў.”

С.САМОЙЛАУ, г.Вілейка.
Пачну з КАНСЕРВАТАў.
Е220 — дыаксід серы. Е221 — сульфат натрыю ці кальцыю. Дабавляюцца ў віно, піва, сокі, сушародкі, краветкі. Ліцавае бясшоднае, але парушаюць абмен кальцыю і разбураюць вітамін В.
КІСЛОТЫ. Е236 — мурашыная, Е260 — вочная, Е270 — малочная (малочная прадукцыя, кандытарскія вырабы, напіткі), Е280 —

прапінавая (сыр) з’яўляюцца бясшоднымі, Е210 — бензойная, Е211—217 — яе вытворныя могуць выклікаць алергічныя рэакцыі.
СУПРАДІЦВІЛЬНЫЯ РЭЧЫВЫ. Е230 — 233 — прапінаюць скуру бананаў і апельсінаў. У мяккае не трапляюцца, але здару з апрацаваных цытрусовых ўжываць нельга.
АНТЫАКСІДАНТЫ. Е300 — вітамін С, Е306—309 — вітамін Е.

НАТУРАЛЬНЫЯ ФАРБАВАЛЬНІКІ. Е100 — куркумін, жоўты, расліннае паходжання (сыр, маргарын), Е101 — каранцінавы, жоўта-чырвоны, экстракты з морквы і таматаў (мяса, сыр, кромы, кандытарскія вырабы), Е102 — кантэфілы, экстракты расліннага паходжання (сыр, варыня, напіткі), Е103 — чырвоны, з бурбоў (сыр, соусы), Е104 — антыціяны, фіялетава, экстракты з баклажанаў, парэчак, чырвоначайнай капусты (марожанае, кандытарскія вырабы), Е140 — хларофіл, зялёны (тлушчы, агародніна, алея), Е142 — карамін, чырвоны, з насякомых (варыня, жэле, фрукты, мясныя вырабы, краветкі, вэнджаная рыба, сіропы, лікеры, сыр), Е150 — карамель, карычневы (лікеры, соусы), Е160 — лектафавін, жоўты, з малака, пішанцы, печані, жоўтоў (пюрэ з агародніны). СІНТЭТЫЧНЫЯ ФАРБАВАЛЬНІКІ. Е102 — тартразін (кандытарскія вырабы), адмоўна ўплываюць на дзіцячы арганізм, Е123 — чырво-

ЁСЦЬ ПЫТАННЕ!

ны амерант, выкарыстанне якога забаронена ў ЗША, Швецыі, Вялікабрытаніі, Расіі. СІНТЭТЫЧНЫЯ ФАРБАВАЛЬНІКІ з’яўляюцца таксама Е122, Е124, Е180, Е131, Е142, Е127, Е151, Е132, Е170—175.
Харчовыя дабаўкі ёсць практычна ва ўсіх прадуктах — як імпартных, так і айчынных (прада, на ўпакоўках апісаныя яны не заўсёды ўказаны), з гэтай прычынай выбіраць тавар, поўнаасцю без іх не магчыма. Аднак можна знайсці што-небудзь менш шкоднае.

Лётчыкі не дрэмлюць!

“Цікава, ці спяць лётчыкі ў час працяглага палёту? Ці ёсць у самалётаў накіраваны для адпачынку экіпажы?”
А.КІПІМАЎ, г.Асіповічы.
Як даўно ўспамінаюць кампаньёны крыніцы, нашым лётчыкам час палётаў практычна не выпадае. Пра сон нават думаць нельга, бо і камандзір, і афіцэры чыны экіпажа абавязаны кантраляваць дзеянні ім “ў частцы працы”. Плоты, якія ідуць “да ветру”, размяшчаюцца ў паўзаванні, абавязаны папярэджаць калег, якія засталіся ў кабіне, аб тым, які прыкладна час

яны будуць адсутнічаць. Безумоўна, членам экіпажа ўжываць спіртныя напіткі на борце забаронена.
На працяглых рейсах экіпаж абавязкова мяняецца. Гэта можа быць і два, і тры разы.
А вось некаторыя замежныя авіякампаніі выконваюць працяглая рейсы двама экіпажамі. Адзін робіць узлёт і набірае вышыню ды ідзе адпачываць у спецыяльнае памяшканне. Другі — вядзе самалёт да моманту зніжэння. Далей — зноў першы.

З айчынных самалётаў толькі АН-124 мае каюты для адпачынку экіпажа. Але двама экіпажамі нашы ніколі не ляталі, адпачываюць па чарзе.

Карэльская бяроза на Беларусі

“Заўсёды думаў, што карэльская бяроза расце толькі ў краіне, ад якой атрымала назву. А вось па-чуў, што ёсць яна і на Беларусі. Ці так?”
С.МІКУЛЬЧЫК, Мінск раён.
Так. Нагледзячы на сваю назву, карэльская бяроза сустракаецца не толькі ў таяжных лясах

гэтай паўночнай рэспублікі. Сустракаецца яна, праўда, зрэдку, на Украіне, у Польшчы, краінах Балтыі і Беларусі. Больш значныя зараснікі карэльскай бярозы ахоўваюцца ў Бярозінскім запаведніку, у раёне Салігорска ёсць некалькі невялікіх гаў з прымессю гэтага віду бярозы, а таксама ў Вілейцкім лясніцтве Магілёўскай вобласці.

Плата за рызыку

“Цікава, ці плацяць беларускім салдатам за рызыку?”
С.МАСЛОЎСкі, г.Пухавічы.

Толькі нядаўна і толькі сапёрам урад рэспублікі вырашыў плаціць за рызыку. На сённяшні дзень за абвешчанае рызыку міну атрамываюцца 15 тысяч. Аднак матэрыяльны стымулы ў дэсантнікаў. У залежнасці ад колькасці скачкоў афіцэраў, напрыклад, належыць 0,14—0,20 працэнта ад мінімальнага заробатнай платы за кожнае прызымленне. Не вельмі шмат, прэма скажам!

“Чыстыя рукі” — не заўсёды чыстыя

у Італіі вярнуліся бліжэйшыя супрацоўнікі суддзі Антоніа Дзі Пётра, падатковыя і фінансавыя паліцыі Дукіна Монтанары.

Ён абавязавана ў атрымлівае хабару ад бізнесменнаў узамен на больш павялічаны адносіны да іх з боку фінансавой паліцыі. Монтанары лічыцца самым карысным афіцэрам, які ўдзельнічаў у аперацыі “Чыстыя рукі”.

Камп’ютэрны пірат з ФБР

Скандал адбыўся ў ФБР. Адзін афіцэр, які атрымаў доступ да сакрэтных інфармацый, зрабіў некалькі валютных аперацый, нату-ральных незаконных, і знік з вялікай сумай грошай. Саме смешнае ў гэтай гісторыі тое, што ў яго была задачка змагацца з такімі ж “камп’ютэрнымі піратамі”.

Паміж жыццём і смерцю

Эпідэмія дызентэрыі ўспыхнула ў лагеры рун-дзійскіх бежанцаў у Зіры. 20 тысяч чалавек знахо-дзяцца цяпер паміж жыццём і смерцю.

Як мяркуюць урачы-эпідэміялагі з гуманітарных шэрагаў ААН, прыблізна 30 працэнтаў усяго насельніцтва можа быць інфіцыравана ў бліжэйшыя дні, 7 працэнтаў з іх хутэй за ўсё загінуць.

Аварыйная пасадка

Аэробус “А-320” са 188 пасажырамі на борце зрабіў аварыйную пасадку ў пры-гарэдзе Калдыфа. Ніхто з прысутных на борце не пацярпеў. Прычына непа-ладак усталявалася.

7-кіламетровы ліст

Саме даўгае пісьмо ў свеце напісана 27 тысячамі бальшавіцкай футбольнай зборнай Балівіі. Яно змяшчае добрыя пажа-данні футбалістам, прымерка-ваныя да адкрыцця чэмпіянату свету ў ЗША. Даўжыня гэтага манускрыпта — 7 кіламетраў.

“Залатое вока”

Здымкі фільма “Залатое вока”, які з’яўляецца 17-м па ліку ў серыяле пра Джэймса Бонда, пачнуцца ў бліжэйшы час у горадзе Уотфарме (Вялікабрытанія). Першая частка фільма будзе знята на старым аўтамобільным заводзе, ас-татнія — у Рэлі, Монтэ-Карла і раёне Карыбскага мора.

Сучасны скарбашукальнік

Ужо напісаны сцэнарый да фільма “Індыяна Джонс-4”. Галоўную ролю, як і ў трох папярэдніх, сыграе вядомы амерыканскі акцёр Гэрыс Форд. Сам Форд заявіў, што яму прыемна працаваць са Стыве-нам Спілбергам і Джорджам Лукасам. Не меншае за-давальненне прынясе яму і яго роля — ён сыграе скарбашу-кальніка. Няма, зрэшты, нічога дзіўнага ў тым, што Форд вельмі задаволены, бо за ўдзел у фільме ён атрымае 9 мільёнаў далараў.

Барада для “Першага рыцара”

Рычард Гір пачаў адпуд-жаць доўгія валасы і бараду. Гэта — своеасаблівае пад-рыхтоўка да здымак фільма “Першы рыцар”, які раскажа пра караля Артура. У ім Гір сыграе Ланцалота. Роля кара-левы прапанавана Шын Ко-нары.

Нью-Йоркская мара

Легенда музычнага свету Арэта Франклін заявіла, што ў бліжэйшы час амяняць сваю даўнюю мару — вы-ступіць на сцэне нью-йорк-скага “Карнегі Хол” у суп-раваджэнні гарэскага фільмачнага аранжэра. Дырыжыраваць у гэтым выступленні будзе славуці Курт Мазур.

ГВАЕ РАБОЧЫЯ РУКІ

Прыцяжэнне

□ Іван СЦЯПУРА

Непрадказуемы лёс у кожнага чалавека. Здаецца, ужо ўсе вырашана, а тут, на табе, паварот на 180 градусаў. Менавіта такое здарылася з Анатолем Гарэцкім, механістам калгаса “1 Мая” Асіповіцкага раёна. Скончыўшы школу, ён пайшоў на курсы трактарыстаў, якія ў 1974 годзе дзейнічалі пры Марынагорскім саўгасе-тэхнікуме. Затым падас-пеў час ісці ў армію. Трапіў служыць Анатоль у прэстыжнае і ганаровае месца — Брэсцкую крэпасць-герой. Калі напісаў першае пісьмо, то многія вясцоўцы зайздросцілі, а нехта нават і не паверыў.

У 1977 годзе закончыў служ-бу. І выйшаў на родную Пухавіччыну, а тут якаясьці сярбук уладкаваўся на добрую работу на Асіповіцкім заводзе аўтаагрататараў. Хоць і работа залішчыцца металу нялёгка, але вельмі добра аплачваецца. І Анатоль Гарэцкі выйшаў, што пойдзе, калі возьмуць, туды і ён. Рабочыя прыказ былі пат-рэбны, і яго прынялі адразу.

Здавалася б, быць Гарэцкім гарадзянінам. Але лёс распе-радыўся інакш. У той час прад-прыемства, як тады модна было называць, шэфствавала над бы-лым саўгасам, цяпер калгасам “Асіповіцкі”. І Анатоль Гарэцкі-га разам з іншымі не раз накіроўвалі ў гаспадарку для правядзення розных паліеў работ, бо ў яго, акрамя пасвед-чанія механізатара, была сап-раўдана цяга да зямлі. І пра гэта ведала кіравніцтва завода.

І так здарылася, што прыкіпеў Гарэцкі сэрцам да зямлі, адчуў, што без свайго трактара “Бела-рус” ён больш не жыве. А тут якая дырэктар саўгаса Іван Пінчук пачаў угадваць пе-райсці ў гаспадарку. Анатоль перапытаўся з жонкай, падумаў і загалосіўся. Не надта хацелі адпуд-жаць у цыку Гарэцкага, але той прыняў чыстае рашэнне. І стаў механізатарам. Круглы пазней саўгас “Асіповіцкі” падзяліўся на два калгасы “Асіповіцкі” і “1 Мая”. Анатоль перайшоў у “1 Мая”.

І вось ужо чатыры гады ён тут працуе. Абвешчаны, загараў

МОВА ЗЯМЛІ

Маладзечна

Старыя раскаваюць так. Калі Беларусь знаходзілася пад Літвой, жыў тут у той час вялікі князь літоўскі. І былі ў яго два сыны. Падараваў князь малад-шаму невялікае мястэчка, якое і пачалі называць Маладзечна, бо належала яно маладзешчаму сыну-княжычу.

Нам даводзілася чуць гэтае па-данне не толькі само па сабе, як узор вуснай народнай творчасці, але і ў інтэрпрэтацыі даследча-каў, якія зярталі ўвагу на карань “Малад-” — “малады”, “мало-ды” ў складзе назвы горада Ма-ладзечна, упершыню згаданага ў пісьмовых крыніцах 16 снежня 1388 года. Ці сапраўды Мала-дзечна калісьці належала мала-дзешчаму “маладзешчаму”, як у па-данні сёму невялікаму ўладару? Ці Маладзечна — гэта “малады го-рад”, своеасаблівае аналогія такім найменням, які Ноўгарод Вялікі ці Ноўгародск (Навагру-дак) Літоўскі?

На наш погляд, вызначальным пры тлумачэнні назвы Маладзеч-на з’яўляецца не карань Малад-, а каранёвая аснова Маладзеч- (першааснова — Маладзеч-), да якой далучаны суфікс-фарма-т-на, характэрны для ўваходзя-раўнаў Беларусі і тэрыторыі Польшчы, а таксама для тых мясцін Літвы, дзе гістарычна ад-чувальны славянскі ўплыў. Па-раўняем самі: Маладзечна, Гродна, Віленя, Коўна (Каўнас), Шчытна, Гвізна, Свідна, Хельма, Хошна, Слаўна, Ліпна, Колна і інш.

Аснова Маладзеч- (Маладзеч-) у трохі іншым гукавым варыянце адлюстравана ў назве рэчкі Маладзечанкі, якая працякае па тэрыторыі сучаснага Маладзечна і ўпадае ў вознаў паўночнаму Ушу (Нёманскае сістэма). Аднак вывадзіць назву горада ад най-мення ракі нельга, паколькі відэочна, што апошняе якрэў, наадварот, утварылася ад пер-шай пры дапамозе суфікса -ка-

канне”. “Памашканне для мало-дшых дружныкаў”.

Менавіта ў такім сэнсавым кан-тэксце, як нам здаецца, і трэба тлумачыць назву горада Мала-дзечна. Г.А.Кахановіч, аўтар кнігі “Маладзечна: гісторыка-эканамічны нарыс” (Мн., 1988) указвае, што ў канцы XIV — па-чатку XV стагоддзя на тэрыто-рыі сучаснага Маладзечна, у пой-ме забалоцанай Ушы, існавала абарончае збудаванне — замак. Яго недаступнасць забяспечва-лася магутным земляным валам больш чым у тры разы вышэйшай і абваднім глыбокім ровам з ва-дой. Замак акружаў і другі вал, толькі меншых памераў, у аснове якога закладваліся валуны. За зямельнымі валамі ішла цалая сістэма аўтамавінаў з драўляных палей і націлу бярэ-наў. Замак адпавядаў бастыён-ным збудаванням.

Як бачым, маладзечанскі за-мак выкарыстоўваўся перш за ўсё як апорны пункт абароны, не як месца знаходжання нейкага вялікога, а як вартаўнічы пункт, дзе, відаць, знаходзілася мало-дшая дружина, якая ў адрознен-не ад большай дружны (занаці) выконвала ўсе абавязкі па ахо-ве межаў, дарог, гарадоў.

Задача гісторыкаў — вызна-чыць ролю абарончага пункта Маладзечна ў сістэме абароны сумежных тэрыторый. Мы мо-жам зрабіць толькі меркаванне аб тым, што маладзечанскі замак (ці, магчыма, нейкая вартаўні-ца застава, якая папярэднічала за-маку) перапачаткова ўзводзіўся для адпору магчымага напад-у захаду ці нават паўночнага за-хаду з боку ваяўнічых літоўскіх пля-мёнаў, а ў далейшым ён (замак) разумеўся як пункт абароны на выпадку працягу крывяноснаў у глыб беларускіх зямель.

Аляксандр РОГАЛЕЎ, кандыдат філалагічных навук.

АСІПЕНКА

Аляксандр Харытонавіч

Бывай, гарагі Саша!

Дарагі Саша! Сягоння першы ранішні тэлефонны званок апа-вясціў мяне аб тваёй заўчаснай смерці. Як гом з снэгта неба звалілася на мяне гэтая трагічная вест-ка. Сімвалічна, што яна прыляцела менавіта з на-шай “Чырвоны”, дзе мы ў першы пасляваенны год пазнаёміліся з табой і пра-цавалі разам.

Потым ты рэдагаваў гэ-тую маладзешнюю газету, а яшчэ пазней мы доўгі час працавалі разам у “Мала-дзешчы”, у якой ты таксама прайшоў шлях ад радавога журналіста да галоўнага рэдактара часопіса.

Ты заўсёды быў завада-тарам многіх цікавых спраў і літаратурных пачынаванняў. Таму невыпадкова цябе, як дасведчанага і вопытна-га арганізатара, накіроўвалі на адказныя пасады. Ты з гонарам спраўляўся з уск-ладзенымі на цябе абавяз-камі.

Я ведаў цябе як сур’э-нага і ўдумлівага на разд-кайных планёрках, нева-мянімага тамаду ў сяб-

Мікола АЎРАМЧЫК.

МАРАЛЬНЫ КОДЭКС

Пагулялі...

□ Мікола КАПЫЛОВІЧ

Віцка, як толькі навучыўся хадзіць, штодзённа бываў у шко-ле. Мор заісці да любімага на-стаўніка на ўрок, сесці за свабод-ную парты і моўчы слухаць. Зван-коў хлопчык не любіў — лічыў, што гукаць яны ў той самы мо-мент, калі настаўнік раскавае самае цікавае.

Чытаць і пісаць Віцка наву-чыўся сам — наведанне ўрокаў не прайшло дарма. Ён добра разбіраўся ў матэматыцы, хутка запамінаў вершы ды і наогул рос развітым і знаходлівым...

Бацькі Віктара Шынкевіча, на-стаўнікі ў другім пакаленні, за-кончылі інстытут у 70-х, але ад-носілі сёбе да педагогаў старой школы. Тая ж адданасць справе, тая ж самаахварыная любоў да прафесіі. Яшчэ ў раннім дзяцінстве на пытанне “Калі вы-расцець, кім будзеш?” Віцка га-варыў адказаваць: “Настаўнікам”!

І быць ён наўсёміхкам у трацім пакаленні, але... Замест радзіцы і гонару ён прыняў у бацькоўскай год гора і зніваў. У шаснаццаці гадоў Віктар Шы-нкевіч стаў завадатарам швей-каладзель, якая складалася з такіх, як і ён, падлеткаў.

Учынкаў. Вясковы хлопчык не-адкладна выконваў ўсе загады Віцкі. А дазвалялася яму шмат чаго. Як можна было не стаць першым?

“Дзя” залезці ноччу ў шр, які стаў сэрца старога дзеда, і мя-кка, належала Віцку. Ён жа прапанаваў грунтоўна падрыхта-вацца да “аперацыі”. Увесь на-ступны дзень хлопчыкі стралялі за рэчкаю. Атрымалі шмат асало-ды, вывіль самага трапнага стрелка безумоўна, ім стаў Віцка. Ноччу асірожна ад-неслі зброю назад. Шынкевіч на-гэтым настаяў. Распачаў: “Калі вінтоўкі пакінуць сабе, іх будуць шукаць і рана ці позна знойдуць”. Сышла з рук адна справа, захацелася чагосьці іншага, больш “сур’эзнага”. За-лезлі праз фортыку ў памяшканне школы. Віцка ведаў, дзе ляжалі ключы ад пакоў, у якіх за-хоўваліся магнітафоны і музыч-ныя інструменты. Хлопцы выця-нулі ўсё, што змаглі панесці. За-дачы падзялілі паміж сабою. Толькі Віцка нічога не ўзяў. На-вошта? Дома ўсё ёсць...

Перапалох быў у школе стра-шны. У кабінете ў дырэктара пачалі амаль усе, хто меў раней хоць усюснае дачыненне да крадзяжоў і хуліганстваў. З Віцкавай жа кампаніі не выклікалі нікога — хлопчыкі зна-ходзіліся па-за ўсялякімі падза-рэннямі.

Потым угналі некалькі мата-чыкаў, абкарылі парок, пільверскі лагер і магазін. Па-длеткі і самі не заўважылі, як дзіцячыя гукі ператварыліся ў самыя сапраўдныя зланышчы. Раённая міліцыя збілася з ног у пошуках вивагавых — без-вынікова...

Ці задумаўся хто з хлопцаў пра тое, што рана ці позна ўсім-у гэтым прыбыць канец?

— Першы два-тры разы было вельмі страшна, а потым зрабілася нават цікава, — прыз-

НЕРУШ

Дняпроўска-Брагінскае ва-дакошвішча, плошча якога 960 гектараў, паводле сцвярджэння спецыялістаў, магло б накарміць рыбаў калі не ўсю Гомельскую вобласць, дык Гомель на-пэўна. Але гэта, вядома, пры ўмелым падыходзе да разважэння і лоўлі рыбы.

Сёння гэта вадасховішча — ведамаснае. Ліцэнзію да 1996 года на карыстанне ім атрымаў Гомельскі рыбгас. А, як кажучы, гаспадар — сам сабе пан. Самі развод-зяць рыбу, самі і ловяць,

прычым, нават у перыяд страгой забароны — у час нерасту. Вось і памянаю-цца запасы. Калі ў першыя гады карыстання вадас-ховішчам рыбгас вылоўліваў да 60 тон рыбы ў год, то цяпер гэта лімба прыкмет-на знізілася. У чэрвені, на-прыклад, вылаўлена ўсяго толькі 400 кілаграмаў!

Не так даўно на права валодання вадасховішчам (напэўна, з нагоды такіх варварскіх адносін да яго) стаў прэтэндаваць Лоеўскі рыбгас, самі і ловяць,

Сяргей ХАЛАДЗІЛІН, БЕЛІНФАРМ.

ПЕРАПІСКА

Давайце
пазнаёміся

■ "Мне 30/180/70, Вадалей (год Дракона). Па характары добры, спадаўны. Алкаголем не злоўжываю, але куру. Разведзены, дзяцей не маю. Жыццём не забеспечаны, матэрыяльна незалежны. Дзеці — не перашкода для шчасця.

Пісьма на адрас: 225 110, Брэсцкая вобл., г.Жабінка, вул.Саводы, 12. Куніцкая В.І.

■ "Сіматэяны дзяўчына пазнаёміцца з хлопцам да 22-х гадоў. Пра сябе: па гараскопу Казярог (год Змяі), бландынка, вочы зялёныя, 17 гадоў, рост 166 см.

Пісьма на адрас: 225 755, Брэсцкая вобл., Пінскі р-н, в.Парэчча, вул.Центральная, д.214, каб.Завучацкай Ірыны.

■ "Пазнаёмлюся з дзяўчынай 20-30 гадоў, можна з дзіцём. Матэрыяльна значэння не мае. Пра сябе: 30/168, не характарыстычны, спартыўны, не злоўжываю.

Пісьма на адрас: 210009, Гродзенск, вул.Фрунзе, д.63, к.1, кв.72.

■ "Дзінокі, самастойны, стройны малады (76/146) маршэ пазнаёміцца (для сумеснага жыцця) з адзінокай жанчынай, добрай гаспадыняй, мілай, прывабнай спявакай 30-40 гадоў, якая заважала пішчоту, пісьмо, чароўную музыку і пераносіць пак тэлефону.

У першую чаргу адкажу на лісты з фот.

Пісьма на адрас: 230026, г.Гродна, вул.Томіна, 16, кв.706. Віктарыя.

■ "Удава прыемнага выгляду (46/164/70), беларуска, адукцыя вышэйшая, матэрыяльна забеспечаная, шлюбны гаспадыня, добрая і чуйная да стварэння сям'і пазнаёміцца з прыстойным маладым, пажадана адспартыўным, гарадзянінам.

Пісьма на адрас: Віцебск-15, № 826374.

Шукаю сяброў

■ "Хачу бы перапісвацца з дзяўчынай 14-16 гадоў. Мне 15/170, па гараскопу Блізны. Люблю жыць, займаюся спортам.

Адкажу на ўсе лісты з фот. Пісьма на адрас: 222842, Мінская вобл., Пухавіцкі р-н, в.Засер'е, вул.Саводы, д.6, кв.7. Бачыла Александр.

■ "Хачу пазнаёміцца з дзяўчынкай 14-16 гадоў і хлопцам 15-17 гадоў.

Пра сябе: 14/165, Вадалей, сіматэяны, валасы русыя, вочы зялёныя. Не пазнаёлена пачуццямі тэмаў. Закончыла клас саў і навуку школу на "выдатна". У людзях цёплае не зневажаю, а больш высока чалавечыя якасці.

Пісьма на адрас: Гродзенская вобл., Астравецкі р-н, в.Пальхавіца, вул.Лясная, д.2, кв.24. Нацэка Сімажэ.

■ "Пазнаёмлюся з хлопцам 18-22 гадоў і дзяўчынкай 16-19 гадоў. Пра сябе: 19/170, валасы русыя, вочы блакітныя, па гараскопу Леў. Люблю слухаць музыку, займаюся спортам, люблю сваіх сяброў.

Пісьма на адрас: 225676, Брэсцкая вобл., Лунінецкі р-н, в.Маліна, вул.Чукавы, вул.Усходняя. Рыцар Аляксандр.

■ "Мне 16/164, па гараскопу Дзева, вочы зялёныя, валасы русыя. Люблю слухаць музыку.

Няхай мне напіша хлопца 15-19 гадоў.

Адкажу ўсім. Пісьма на адрас: 223610, Мінская вобл., г.Слуцк, 4-я вуліца, д.1, кв.4. Паўлюкевіч Вольга.

ВЕРЫЦЬ? НЕ ВЕРЫЦЬ?

Настаўнік

Дняўное святло не радавала. І ўсё ж умірае не хачэла.

— Я вырашыў змагацца за жыццё, — раскавае Мікалай Дзімітрэвіч. — Яшчэ не ведаючы, як пачаў задаваць сабе пытанні: што такое чалавек, для чаго ён жыве, што патрэбна для шчасця?

Адказы напачатку прыходзілі неадкладныя, нейкія размытыя, але менавіта тады яны сталі прыбліжаць мяне да ісціны, якая мне хутка ўсё ж адкрылася. І аказалася, што ісціна вельмі проста: чалавек — гэта кроў і плынь навакольнага свету, бяскожна маленкава, адраўнаравана з іншымі часткамі космасу, састаўная Сусвету. Прызначэнне чалавека ў тым, каб жыць, адаславацца фізічна і духоўна. А гэта значыць, што чалавек заклікае ў працягу жыцця думаць і разумнага роду чалавечы. Менавіта так.

Адкрыццям для сябе ісціны, М.Д.Озеру ўжо псаломічна пераважвала, і ён не хачэла для многіх пайшоў на папрак. Праўда, шлях яго выкладання быў доўгі. Ён аб'ехаў дзесяткі гарады, пабываў у самых розных гарадах, прасіў дапамогі ў бабкі. У гэтых пошуках Мікалай Дзімітрэвіч глыбей пазнаваў людзей, навуку, пачаў прымятаць адкрыццям праўду, чалавек, чалавечы лёс. Ён вяртаўся ў Мінск, у Мінскіх вобласці. Яму ўжо за шэсцідзесяці.

Мне пачаў кажаць, — гаворыў Мікалай Дзімітрэвіч, — Паўлюкевіч пачаў мне другое жыццё. Калі ўжо ўжо ўсё пераважвала, то хваляваў тую жа праўду. У гэтых народных жывых паданнях, якіх ён пераважвала, ён пераважвала, ён пераважвала.

Мне пачаў кажаць, — гаворыў Мікалай Дзімітрэвіч, — Паўлюкевіч пачаў мне другое жыццё. Калі ўжо ўжо ўсё пераважвала, то хваляваў тую жа праўду. У гэтых народных жывых паданнях, якіх ён пераважвала, ён пераважвала, ён пераважвала.

Мне пачаў кажаць, — гаворыў Мікалай Дзімітрэвіч, — Паўлюкевіч пачаў мне другое жыццё. Калі ўжо ўжо ўсё пераважвала, то хваляваў тую жа праўду. У гэтых народных жывых паданнях, якіх ён пераважвала, ён пераважвала, ён пераважвала.

Мне пачаў кажаць, — гаворыў Мікалай Дзімітрэвіч, — Паўлюкевіч пачаў мне другое жыццё. Калі ўжо ўжо ўсё пераважвала, то хваляваў тую жа праўду. У гэтых народных жывых паданнях, якіх ён пераважвала, ён пераважвала, ён пераважвала.

Мне пачаў кажаць, — гаворыў Мікалай Дзімітрэвіч, — Паўлюкевіч пачаў мне другое жыццё. Калі ўжо ўжо ўсё пераважвала, то хваляваў тую жа праўду. У гэтых народных жывых паданнях, якіх ён пераважвала, ён пераважвала, ён пераважвала.

Мне пачаў кажаць, — гаворыў Мікалай Дзімітрэвіч, — Паўлюкевіч пачаў мне другое жыццё. Калі ўжо ўжо ўсё пераважвала, то хваляваў тую жа праўду. У гэтых народных жывых паданнях, якіх ён пераважвала, ён пераважвала, ён пераважвала.

Мне пачаў кажаць, — гаворыў Мікалай Дзімітрэвіч, — Паўлюкевіч пачаў мне другое жыццё. Калі ўжо ўжо ўсё пераважвала, то хваляваў тую жа праўду. У гэтых народных жывых паданнях, якіх ён пераважвала, ён пераважвала, ён пераважвала.

Мне пачаў кажаць, — гаворыў Мікалай Дзімітрэвіч, — Паўлюкевіч пачаў мне другое жыццё. Калі ўжо ўжо ўсё пераважвала, то хваляваў тую жа праўду. У гэтых народных жывых паданнях, якіх ён пераважвала, ён пераважвала, ён пераважвала.

СТРАКАТАЯ МАЗАІКА

Ці быў

Неман суднаходным?

Памятаю, як заслужаны наставнік БССР Юдэль Навумавіч Борд на ўроках гісторыі ў Ашмянскай школе-інтэрнате раскаваў, як у старажытнасці на Нёмане плылі судны для гарадні і спадзяваліся паліты ў Нямеччыну. Той урок заставяў у майой памяці на ўсё жыццё, бо я сказаў, што гэта лухта: у тым часе на Нёмане было перагоў і камяні багачей, чым на Дняпры. Ды і Нямеччыны не было, было Прусія... Дасталося мне тады за гэта!

Але з ачышчэннем ад перагоў і камяні ў адметнай раіцы Беларусі быў званыя ў канцы XVIII стагоддзя буйнейшыя прэфекты, як вядома, у 1767 годзе ад гарадні да Вялікіх загучалі магучыя выбухі, якімі было ўзварэна да 3 мільёнаў (!) вялікіх камяняў. У 1776 годзе гэтыя выбухі пагаслі, у выніку рэчыва Нёмана ачысцілася ад перагоў. А ажыццявіў гэты праект французскі мейлінг Наврош, слаўны матэматык і інжынер. А ў 1783 годзе было закончана будаўніцтва Агінскага канала. Так Беларусь аб'ядналася з Чорным і Балтыйскімі морамі...

Геніяльная памылка

Багдановіч

У юбілейны выпуск газеты "ЛІМ", прысвечаны Максіму Багдановічу, быў надрукаваны невялікі мой матэрыял "Геніяльная памылка пэра". Там мною сцвярджалася, што наш слаўны Кніжнік памыляўся, калі пісаў, што залятаў пэры ў Слуцк у талі тэкачых.

Пэст вёў пэст, але вёс даследчыкам, гісторыкам гэтага раёна не было, не было спрашчаць праблему. Вось троечы выйшла кніга І.Няхай "Мінская вобласць" і ў апошнім выданні на 117 старонцы чытаем: "Простыя крепостныя, крестыныя, соперничая своим мастацтвам з існуючымі восточнымі умельцамі". Не прыняма і недачына чытаць такое. Просты чалавек заўсёды робіць простыя рэчы. Адметны — адметны. А шэдэўры — толькі творца. Каб вырабіць слупкі пэры, трэба было доўга вучыцца, а рабілі іх уладдзельцы і сродкі іх — Васіль Барскі, Томас Хаеўкі, Ян Гадускі, Канчыла Лойка, Міхал Баранцавіч, Іосіф Барскі, бацька і сын Ян і Леўон Маджарскі... Так што, жанчыны да вырабав слупкаў пэрыю ніякага дачынення не мелі, хіба толькі савамі прыгажосцю і прываццю натхнілі мужоў і сыноў на стварэнне шэдэўраў...

Лодар, хуліган, садыст, трус... Сарод агульных імяў такіх, як хуліган (узятая ад англійскага

Ці даваў Агінскі

назву паланезу

Развітанне з радзімай?

Царскі сенатар і лобіст Аляксандар Міхал Клеафас Агінскі не з'яўляецца сучасным беларусам, ён нарадзіўся ў Польшчы ў 1765 годзе ў Гусаве, недалёка ад Варшавы, ды і памёр ён не на нашай зямлі. Вядома таксама, што М.Агінскі з'яўляецца аўтарам польскага гімна. Не ведаў ён ні беларускай мовы, ды і не ведаў ён такога народа, як беларусы.

Застаўся дакументам Даржэвіна, як Агінскі ніцыйскі свой падарожны народ. Увесь час ён жывіў мэрм прапольскі толькі ён прысягаў чатыры тамы "Мемуары пра Польшчу і паланезы з 1788 да 1815 гг.". Так што ніякіх мят не было прычын М.Агінскаму стварэнню паланеза "Развітанне з радзімай" і прысягае яго Беларусі.

Адзін час М.Агінскі жывіў у Залессі пад Сморгонямі. І калі яны яму абрыдлі, падаўся ў Італію ў Фларэнцыю. На чужыне ён і памёр. Частка даследчыкаў лічыць, што менавіта ў Залессі М.Агінскі напісаў музычны шэдэўр — ля-мінорны паланез.

А трымаў навуку гэта паланез "Развітанне з радзімай" ад паланезаў, якія пасля падаўлення князя мяжы ў 1931 годзе кінутыя за межы, пакінушы раскльбавача за іх, як заўсёды, беларусам.

Міхася МАЛІНОЎСКАГА, правадзейнага члена Геаграфічнага таварства.

Куток мастака

Малюнк Л.РАЗЛАДАВА.

КІНААФІША МІНСКА

"ЛУНА-ПАРК" (Францыя—Рэсія) — А.Барысаў, Н.Мардзюкова. А.Гуцін у востражыстай меладраме з музычнай І.Шварца, пастаўленай лабрэтам МКФ у Канах П.Лунгіным па ўласным сцэнарыю ("Кастрычнік" з 5 жніўня).

"ДАЛЕКАЯ КРАІНА" (ЗША) — гістарычная меладрама пра каханне беднага ірландца і даўчай землеўладальніцы, якія вырашлі перасяліцца ў Амерыку. У ролях чароўная сямейная пара — зоркі Галілея Т.Круз і Н.Кідман ("Масква" з 6 жніўня, "Кастрычнік", "Партызан" і "Салот" з 8 жніўня).

"ПАЦУКІ, ЦІ НАЧНАЯ МАФІЯ" (ККА "РЫТОН", Яліцкая К/ст.) — востражыстай прыгодына карціна, насчыная пёгымі, аўтамобільнымі і метакілетнымі трукімі, пра тэксты, былага эка, які ўступіў у непрыміны беравіц з мясцовай мафіяй ("Масква" з 8 жніўня).

"КАТ З КАПАБЛАНКІ" (ЗША) — Ч.Бронсан і Д.Робертс у дзаткутній стужцы пра маладоў удаву, якая накіравалася ў невялікую лацінаамерыканскую вёску, каб вызначыць акалічнасці смерці мужа ("Бярэсце" і "Перамога" з 8 жніўня).

9 жніўня

"МАСКАВА": "Пацукі, або Начная мафія" — 14.20. "Далёкая краіна" (2 с.) — 16.00, 18.20, 20.40. Інфармацыйна-навуковы праграма — 22.00.

"КАСТРЫЧЫН": "Далёкая краіна" (1 с.) — 14.20, 16.00, 18.20, 20.40. "Пана-пер" — 14.30, 16.00, 18.20, 20.40. "Мас-шоу" — 21.30.

"АУРА": "Зорная вайна" (1,5 с.) — 13.30, 15.00, 16.30, 18.00, 19.30, 21.00. "Датоктыў Кіа" — 15.30. "Народжаны забіваць" — 17.20, 19.30, 21.00.

"БЯРЭСЦЕ": "Прыватны курорт" — 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00. "Шалёныя ў чорным" — 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00. "Кат з Капабланкі" — 14.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00.

"Я абшлі, я ладзіў..." — 13.30.

"ВІЛЬНОСЬ": "Жыццёныя мемуары" — 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00. "Глушыч" — 13.30, 15.00, 16.30, 18.00, 19.30, 21.00. "Савольскіх і псіхуі" (Кінажурналы, ЗША) — 15.00, 18.00. Інфармацыйна-навуковы праграма — 20.30.

"ДРУЖБА": "Робат-пацішкі-2" — 14.00, 17.00, 21.00. "Прычыны Ню-Йорка" — 18.00, 19.40.

"ПАРТЫЗАН": "Далёкая краіна" (2 с.) — 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00. "Баб-бей" — 15.00, 17.00, 19.00.

"ПЕРАМОГА": "Кам з Капабланкі" — 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00. "Непразможная нег" (а) — 14.30, "Кіберг-пацішкі" — 15.00, 16.30, 18.00, 20.00, 22.00. "Запашаем у навуку" — 17.00, 20.00.

"САЛЮТ": "Далёкая краіна" (2 с.) — 13.30, 15.00, 16.30, 18.00, 19.30, 21.00. "Баб-бей" — 15.00, 17.00, 19.00.

"СУЧАСНЫ": "Прыватны курорт" — 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00. "Шалёныя ў чорным" — 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00. "Кат з Капабланкі" — 14.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00.

"БЕЛАРУСЬ": "Ісповеднік" — 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00. "Кіберг-пацішкі" — 15.00, 16.30, 18.00, 20.00, 22.00. "Народжаны забіваць" — 15.00, 17.00, 19.00, 21.00. "Блажыныя грош" — 12.20. "Прычыны Ню-Йорка" — 18.00, 19.40, 21.00.

"КІЕВ": "Кіберг-пацішкі" — 14.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00. "Небасхвіля гульні" — 18.00, 19.40, 21.00.

"КАМСАМОЛЦЕ": "Варат мой" (а) — 10.30. "Прычыны Ню-Йорка" (рэжысёрская тэма, ЗША) — 12.00, 15.00, 18.00, 21.00. "Там, дзе ёсць Бог" (меладрама, Рэсія) — 14.00, 17.00, 20.00. "Паліт чорнага аніла" — 15.00, 18.00, 21.00. "Застаўся ішоўшыя фільм: "Ак пры мучэбні" (2 с.) — 17.00.

"МІР": "Начныя лютары" — 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00. "Тыдзень старшых лютары" — 13.00, 17.00. "Прычыны Ню-Йорка" — 15.00, 18.00, 20.00. "Дзівацкія фільм жахаў "Пачае-ра" — 15.30, 17.30, 19.30.

"ПРЫЧЫНЫ НЮ-ЙОРКА" (рэжысёрская тэма, ЗША) — 12.00, 15.00, 18.00, 21.00. "Там, дзе ёсць Бог" (меладрама, Рэсія) — 14.00, 17.00, 20.00. "Паліт чорнага аніла" — 15.00, 18.00, 21.00. "Застаўся ішоўшыя фільм: "Ак пры мучэбні" (2 с.) — 17.00.

"МІР": "Начныя лютары" — 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00. "Тыдзень старшых лютары" — 13.00, 17.00. "Прычыны Ню-Йорка" — 15.00, 18.00, 20.00. "Дзівацкія фільм жахаў "Пачае-ра" — 15.30, 17.30, 19.30.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

Заснавальнікі: ЦІ СМБ,

калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".

Выдавец: газета-выдавецкае зааўдэе актывнае таварства "Маладзін", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Наброна і зварэна ў набыра-выдавецкае бюро "43".

Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013 г. Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.

Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць

адказнасць за падобі і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Час падпісання ў друку: па графіку — 19.20, падпісана — 19.20.

М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Індэкс 63129. Тыраж 45 000. Зак. 86.

ХАТНІ ЭКРАН

9 аўторак

Беларускае тэлебачанне
8.00. Эканаміст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Наводор.
8.40. Пляч хвілін на жарты.
8.45. "Потыры аднаго каханні".
8.50. "Потыры аднаго каханні".
9.00. Тэлекуб "Зай-зай".
9.05. Футбольны агляд.
9.10. Музыканы агляд.
9.15. "Ніхто не забыты".
9.20. "Ніхто не забыты".
9.25. "Ніхто не забыты".
9.30. "Ніхто не забыты".
9.35. "Ніхто не забыты".
9.40. "Ніхто не забыты".
9.45. "Ніхто не забыты".
9.50. "Ніхто не забыты".
9.55. "Ніхто не забыты".
10.00. "Ніхто не забыты".
10.05. "Ніхто не забыты".
10.10. "Ніхто не забыты".
10.15. "Ніхто не забыты".
10.20. "Ніхто не забыты".
10.25. "Ніхто не забыты".
10.30. "Ніхто не забыты".
10.35. "Ніхто не забыты".
10.40. "Ніхто не забыты".
10.45. "Ніхто не забыты".
10.50. "Ніхто не забыты".
10.55. "Ніхто не забыты".
11.00. "Ніхто не забыты".
11.05. "Ніхто не забыты".
11.10. "Ніхто не забыты".
11.15. "Ніхто не забыты".
11.20. "Ніхто не забыты".
11.25. "Ніхто не забыты".
11.30. "Ніхто не забыты".
11.35. "Ніхто не забыты".
11.40. "Ніхто не забыты".
11.45. "Ніхто не забыты".
11.50. "Ніхто не забыты".
11.55. "Ніхто не забыты".
12.00. "Ніхто не забыты".
12.05. "Ніхто не забыты".
12.10. "Ніхто не забыты".
12.15. "Ніхто не забыты".
12.20. "Ніхто не забыты".
12.25. "Ніхто не забыты".
12.30. "Ніхто не забыты".
12.35. "Ніхто не забыты".
12.40. "Ніхто не забыты".
12.45. "Ніхто не забыты".
12.50. "Ніхто не забыты".
12.55. "Ніхто не забыты".
13.00. "Ніхто не забыты".
13.05. "Ніхто не забыты".
13.10. "Ніхто не забыты".
13.15. "Ніхто не забыты".
13.20. "Ніхто не забыты".
13.25. "Ніхто не забыты".
13.30. "Ніхто не забыты".
13.35. "Ніхто не забыты".
13.40. "Ніхто не забыты".
13.45. "Ніхто не забыты".
13.50. "Ніхто не забыты".
13.55. "Ніхто не забыты".
14.00. "Ніхто не забыты".
14.05. "Ніхто не забыты".
14.10. "Ніхто не забыты".
14.15. "Ніхто не забыты".
14.20. "Ніхто не забыты".
14.25. "Ніхто не забыты".
14.30. "Ніхто не забыты".
14.35. "Ніхто не забыты".
14.40. "Ніхто не забыты".
14.45. "Ніхто не забыты".
14.50. "Ніхто не забыты".
14.55. "Ніхто не забыты".